STOŁECZNE – METROPOLITALNE

WOJEWODZTWO WARSZAWSKIE?

Wzorce europejskie a polska przestrzeń.
Kierunki zmian

35 558 km²

województwo mazowieckie powierzchnią przewyższa Belgię, jest trzykrotnie rozleglejsze od paryskiej Ile-de-France, ponad czterokrotnie - od wspólnoty Madrytu, najludniejszych regionów stołecznych w UE.

INSTYTUT SOBIESKIEGO

RAPORT INSTYTUTU SOBIESKIEGO

Stawka porównawcza

22 państwa europejskie: 20 najludniejszych z Unii Europejskiej oraz Anglia i Norwegia

84 mln	Niemcy
60 ~ mln	Anglia, Francja, Włochy
45 mln	Hiszpania
37 mln	Polska
20 < mln	Niderlandy, Rumunia
10 ~ mln	Belgia, Szwecja Austria, Rep. Czeska, Węgry Portugalia, Grecja
5 ~ mln	Irlandia Dania, Norwegia, Finlandia Słowacja, Chorwacja, Bułgaria

Stawka porównawcza: 22 stolice

STOLICE WEDŁUG LICZBY MIESZKAŃCÓW (MLN) W FUNKCJONALNYM OBSZARZE MIEJSKIM WG EUROSTATU

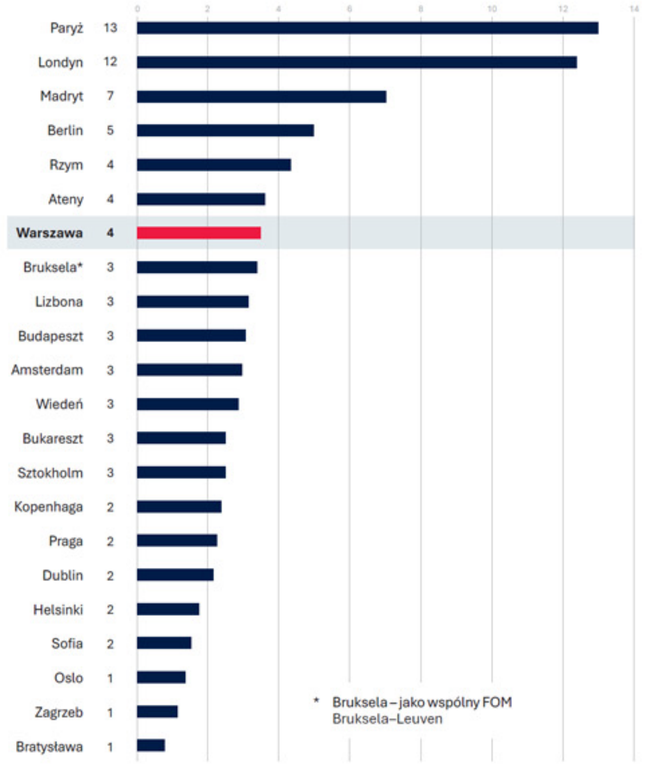

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

UDZIAŁ (%) FUNKCJONALNEGO OBSZARU MIEJSKIEGO STOLICY W LICZBIE LUDNOŚCI PAŃSTWA

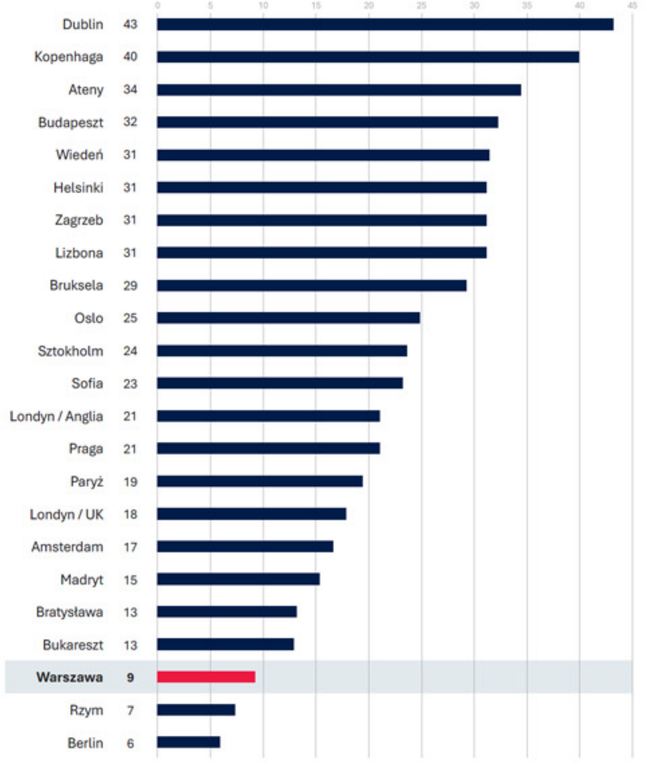

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu oraz państwowych urzędów statystycznych.

INSTYTUT SOBIESKIEGO

Szczebel regionalny w ustroju terytorialnym

LICZBA JEDNOSTEK ADMINISTRACYJNYCH SZCZEBLA REGIONALNEGO, 2026

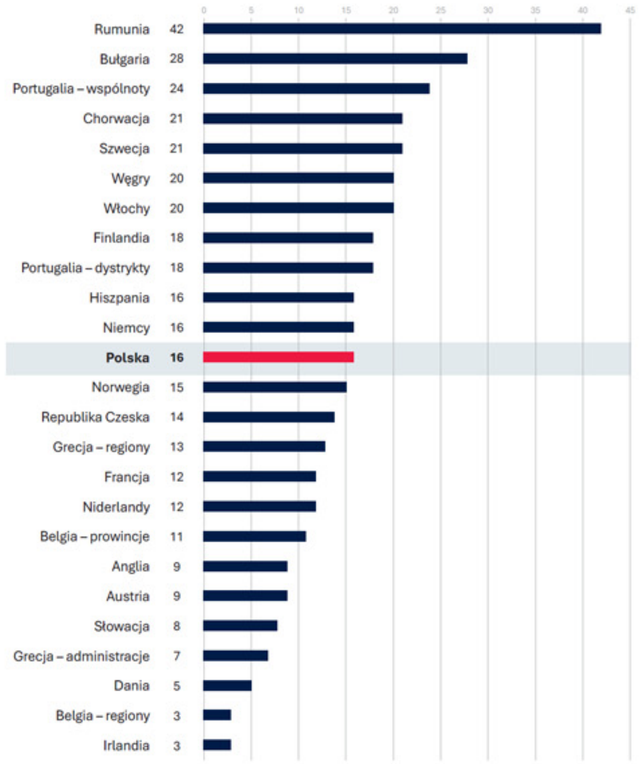

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych z państwowych urzędów statystycznych.

MEDIANA LICZBY LUDNOŚCI (MLN) REGIONU ADMINISTRACYJNEGO, 2025

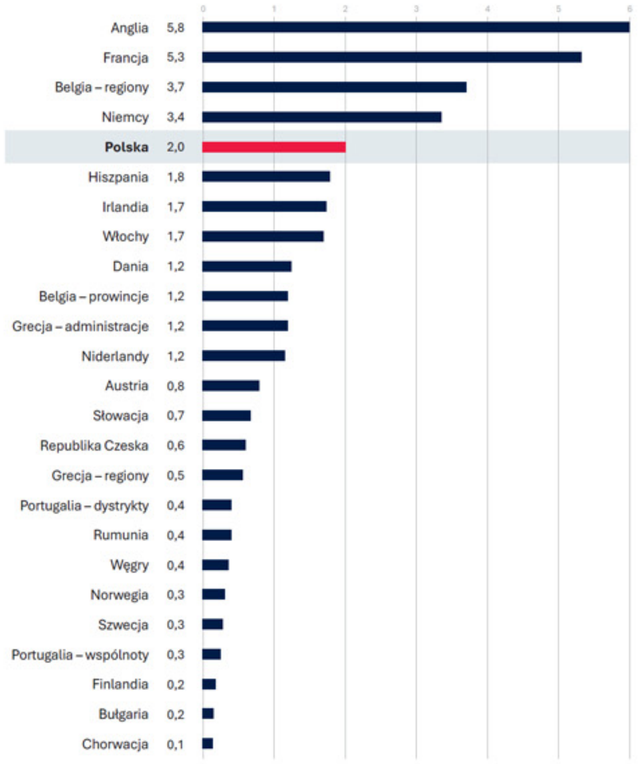

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych z państwowych urzędów statystycznych.

MEDIANA POWIERZCHNI (TYS. KM2) REGIONU ADMINISTRACYJNEGO, 2025

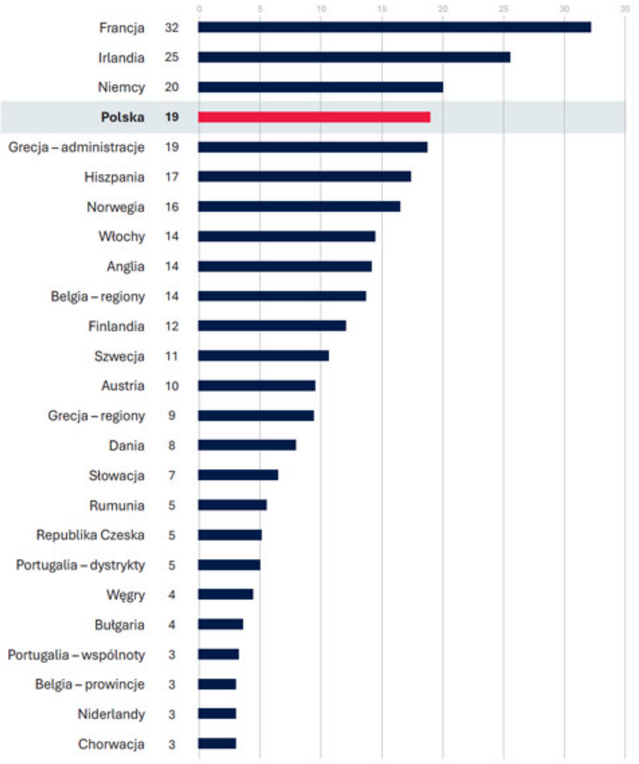

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych z państwowych urzędów statystycznych.

INSTYTUT SOBIESKIEGO

Miejsce stolicy w ustroju terytorialnym

	MIASTO / GMINA	GMINA JAKO SZCZEBEL PONADLOKALNY	OBSZAR METROPOLITALNY	REGION „ZIEMSKI"
Portugalia	miasto-gmina Lizbona		Wielka Lizbona	**dystrykt lizboński**
Włochy	miasto-gmina Rzym		Stolica Rzym	**Lacjum**
Francja		miasto-departement Paryż		**Île-de-France**
Grecja	miasto-gmina Ateny			**Attyka**
Hiszpania	miasto-gmina Madryt			**wspólnota autonomiczna Madrytu**
Irlandia	miasto-gmina Dublin			**region wschodni i środkowy**
Finlandia	miasto-gmina Helsinki			**Uusimaa**
Szwecja	miasto-gmina Sztokholm			**region sztokholmski**
Polska	miasto-gmina Warszawa			**województwo mazowieckie**
Słowacja	miasto-gmina Bratysława			**kraj bratysławski**
Belgia	miasto-gmina Bruksela		**region Brukseli**	
Anglia	miasto-"gmina" Londyn		**region Wielki Londyn**	
Bułgaria	miasto Sofia	**gmina Stołeczna – obwód Sofia Stolica**		(obwód sofijski)
Norwegia	miasto Oslo	**gmina-region Oslo**		(region Akershus)
Republika Czeska		**miasto-kraj Praga**		(kraj środkowoczeski)
Chorwacja		**miasto-żupania Zagrzeb**		(żupania zagrzebska)
Węgry		**miasto-komitat Budapeszt**		(komitat Peszt)
Rumunia		**miasto–okręg Bukareszt**		(okręg Ilfov)
Austria		**miasto-kraj Wiedeń**		
Niemcy		**miasto-kraj Berlin**		
Dania	miasto-gmina Kopenhaga			region stołeczny [Hillerød]
Niderlandy	miasto-gmina Amsterdam			Holandia Północna [Haarlem]

Regiony stołeczne według liczby ludności

REGIONY STOŁECZNE WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI (MLN), 2025

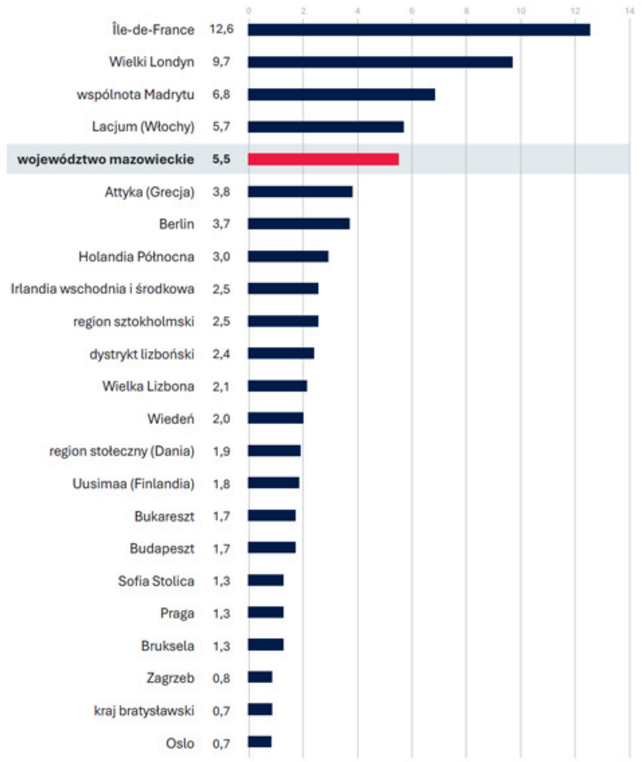

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych z państwowych urzędów statystycznych.

ILORAZ LICZBY LUDNOŚCI REGIONU STOŁECZNEGO DO LICZBY LUDNOŚCI FUNKCJONALNEGO OBSZARU MIEJSKIEGO STOLICY

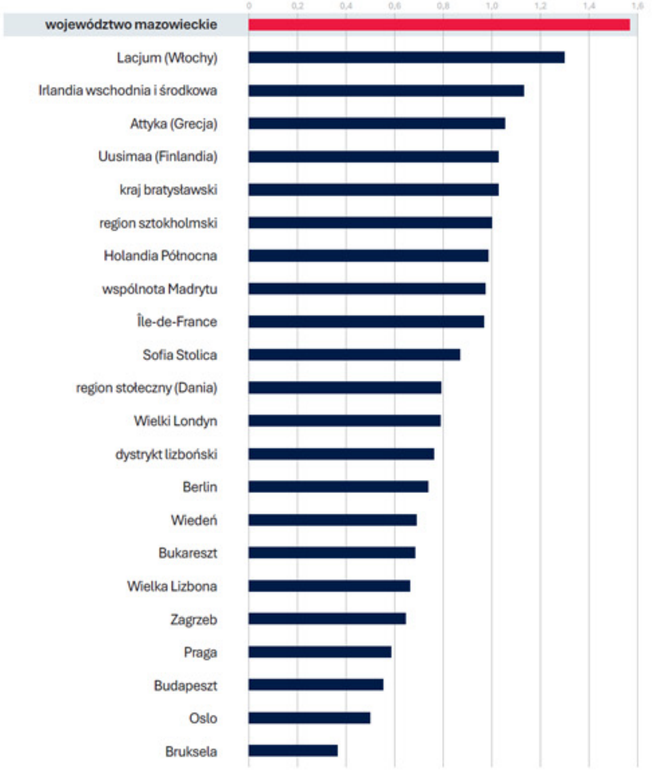

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu oraz państwowych urzędów statystycznych.

INSTYTUT SOBIESKIEGO

Regiony stołeczne według powierzchni

REGIONY STOŁECZNE WEDŁUG POWIERZCHNI (TYS. KM2)

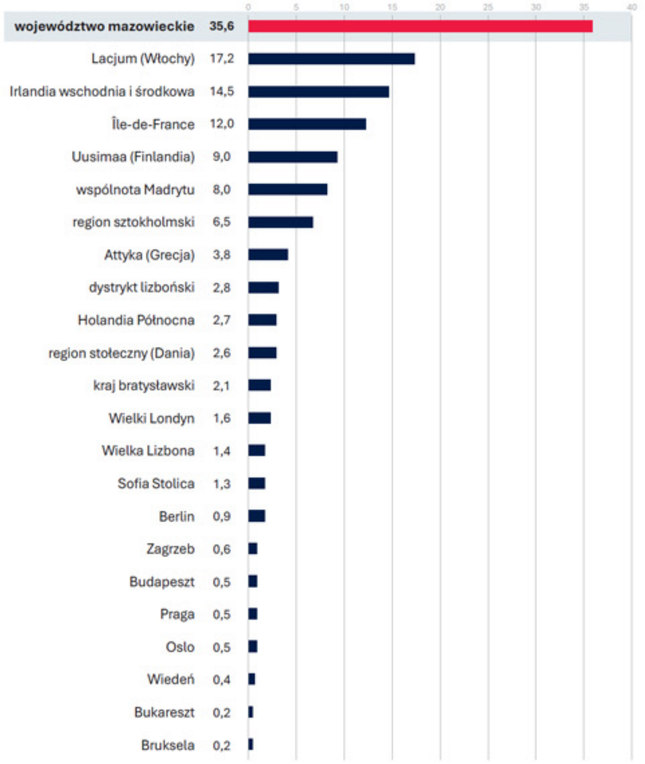

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych z państwowych urzędów statystycznych.

GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA (OS./KM2) REGIONÓW STOŁECZNYCH „ZIEMSKICH", 2025

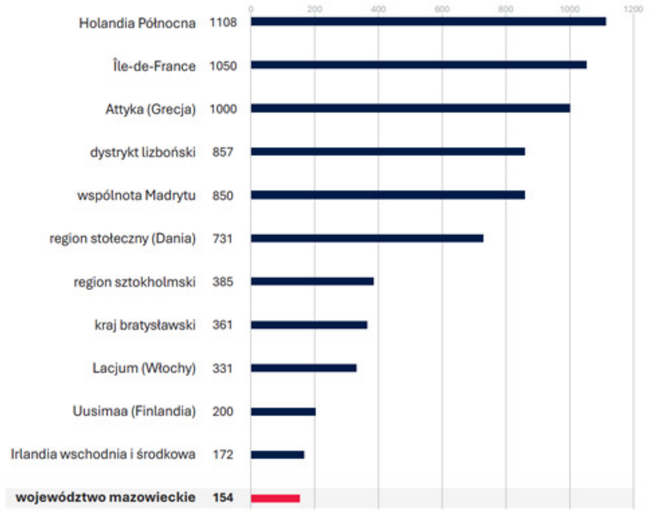

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu oraz państwowych urzędów statystycznych.

INSTYTUT SOBIESKIEGO

Rozpiętość granic regionów stołecznych

MAKSYMALNA ODLEGŁOŚĆ GRANICY LĄDOWEJ REGIONU OD CENTRUM MIASTA STOŁECZNEGO (KM)

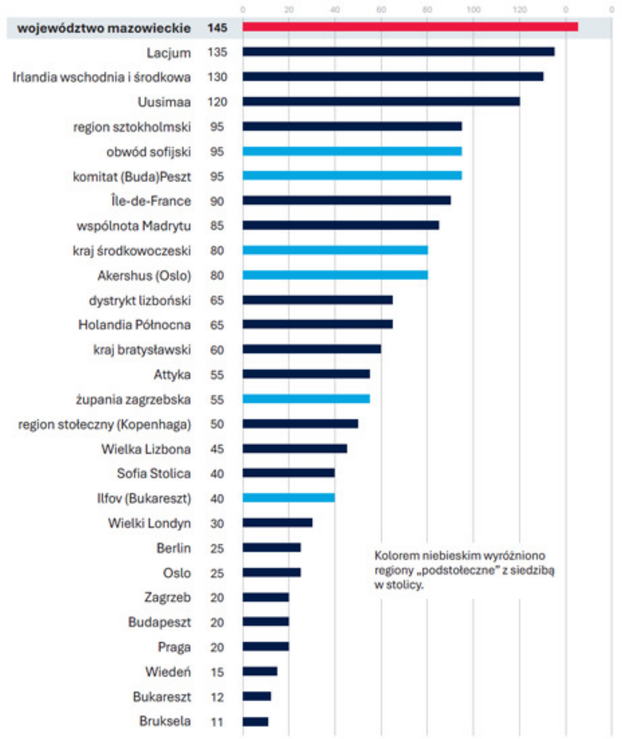

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie Map Google.

Stolice a sąsiednie duże miasta i ośrodki regionów administracyjnych

ODLEGŁOŚĆ MIĘDZY STOLICĄ PAŃSTWA A NAJBLIŻSZYM SĄSIEDNIM DUŻYM MIASTEM (KM)

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych z państwowych urzędów statystycznych oraz Map Google.

ODLEGŁOŚĆ MIĘDZY STOLICĄ PAŃSTWA A NAJBLIŻSZĄ SĄSIEDNIĄ STOLICĄ SĄSIEDNIEGO REGIONU ADMINISTRACYJNEGO (KM)

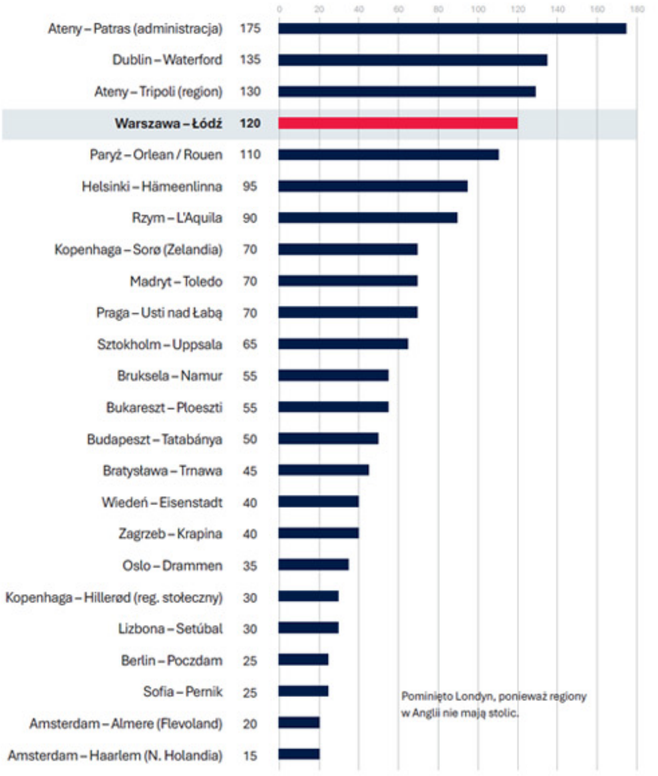

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych z państwowych urzędów statystycznych oraz Map Google.

INSTYTUT SOBIESKIEGO

Województwo mazowieckie a Mazowsze.

Region Warszawy a sąsiednie regiony administracyjne

Źródło: Ł. Zaborowski, Podział kraju na województwa. Próba obiektywizacji, Wydawnictwo „Scholar", Warszawa 2013.

OKRESY PEŁNIENIA FUNKCJI SIEDZIBY WŁADZ JEDNOSTKI TERYTORIALNEJ SZCZEBLA REGIONALNEGO W LATACH 1807–2026

PRZEZ HISTORYCZNE OŚRODKI REGIONALNE Z WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO I OŚRODKI WOJEWÓDZTW SĄSIEDNICH

MIASTO	LICZBA LAT	JEDNOSTKA TERYTORIALNA SZCZEBLA REGIONALNEGO – OKRES PEŁNIENIA FUNKCJI SIEDZIBY WŁADZ
Warszawa	219	departament – województwo – gubernia – gubernatorstwo – województwo – dystrykt – województwo – 1807–2026
Lublin	216	departament – województwo – gubernia – gubernatorstwo – województwo – dystrykt – województwo – 1810–2026
Bydgoszcz	199	departament – rejencja – 1807–1919; rejencja – województwo – 1939–2026
Kielce	176	województwo – gubernia – 1818–1844; gubernia – 1866–1915; województwo – 1919–1939; województwo – 1945–2026
Białystok	142	departament – obwód – 1807–1842; województwo – obwód – województwo – 1919–2026
Radom	135	departament – województwo – gubernia – 1810–1915; dystrykt – 1939–1945; województwo – 1975–1999
Płock	132	departament – województwo – gubernia – 1807–1915; województwo – 1975–1999
Olsztyn	120	rejencja – 1905–1945; województwo – 1946–2026
Łódź	106	województwo – 1919–1939; rejencja – województwo – 1940–2026
Siedlce	96	departament – województwo – gubernia 1818–1844; gubernia – 1866–1912; województwo – 1975–1999
Toruń	71	województwo – 1919–1939; województwo – 1975–2026

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Ł. Zaborowski, Podział kraju na województwa. Próba obiektywizacji.

INSTYTUT SOBIESKIEGO

Województwo mazowieckie w obecnym podziale terytorialnym

WOJEWÓDZTWA WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI (MLN), 2025

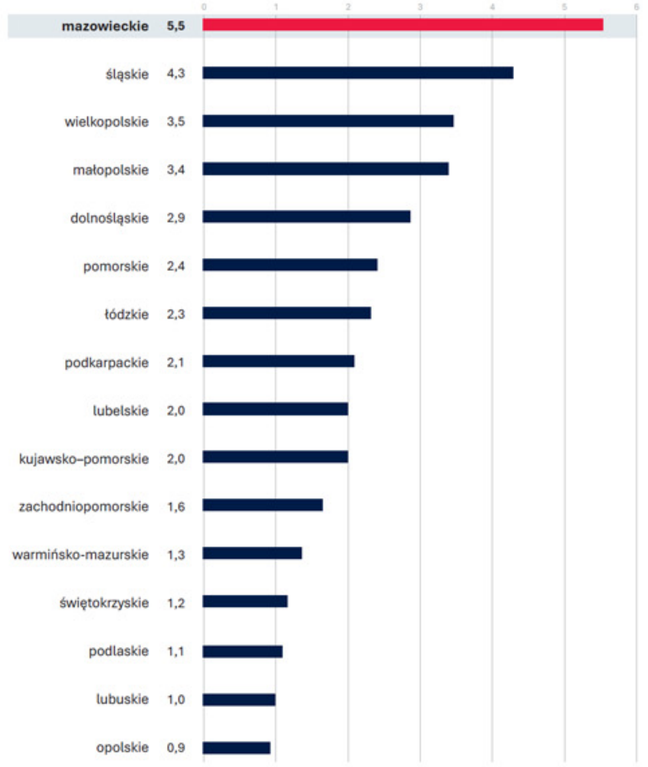

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

WOJEWÓDZTWA WEDŁUG POWIERZCHNI (TYS. KM2), 2025

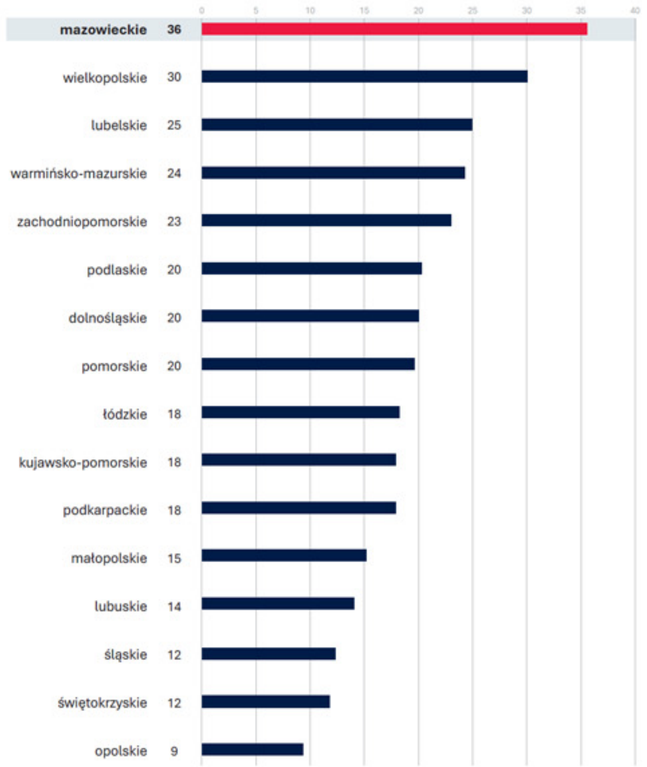

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

INSTYTUT SOBIESKIEGO

Aglomeracja i funkcjonalny obszar miejski Warszawy a otoczenie ponadregionalne

FUNKCJONALNY OBSZAR MIEJSKI WARSZAWY WEDŁUG METODYKI EUROSTATU W ROKU 2023

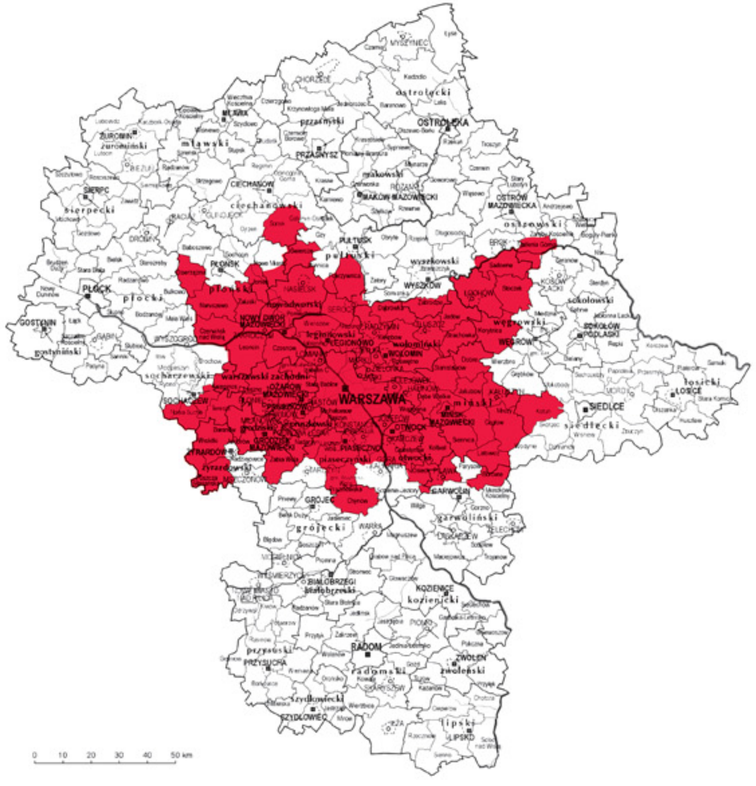

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

SIEĆ OSADNICZA WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

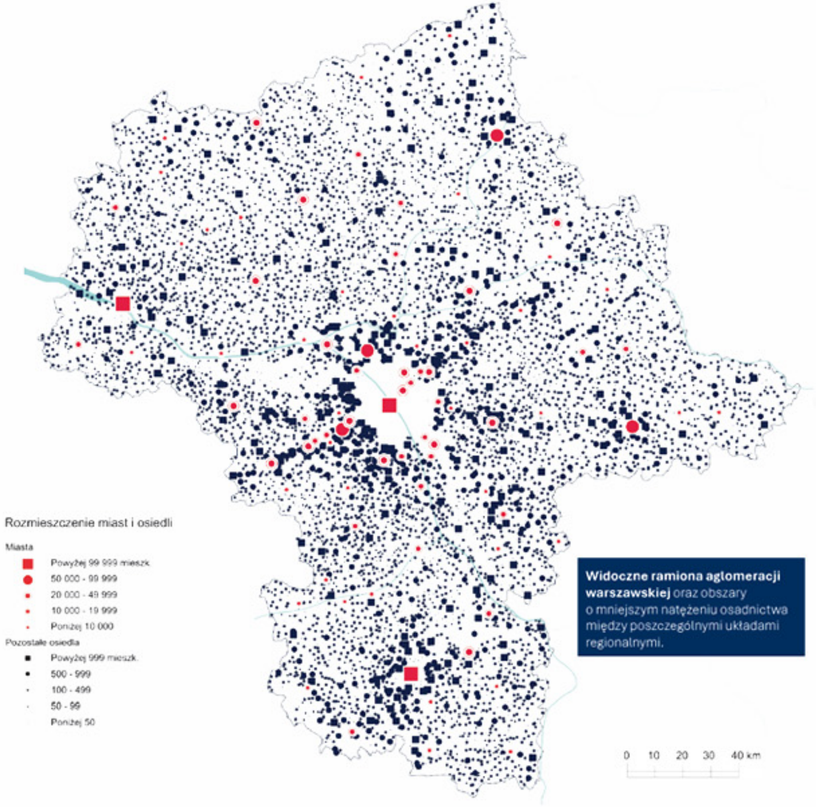

Źródło: Program rozwoju i modernizacji technologicznej transportu kolejowego w województwie mazowieckim, Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego, Warszawa 2015.

Województwo mazowieckie na tle Europy

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE A BELGIA, SŁOWACJA I SŁOWENIA

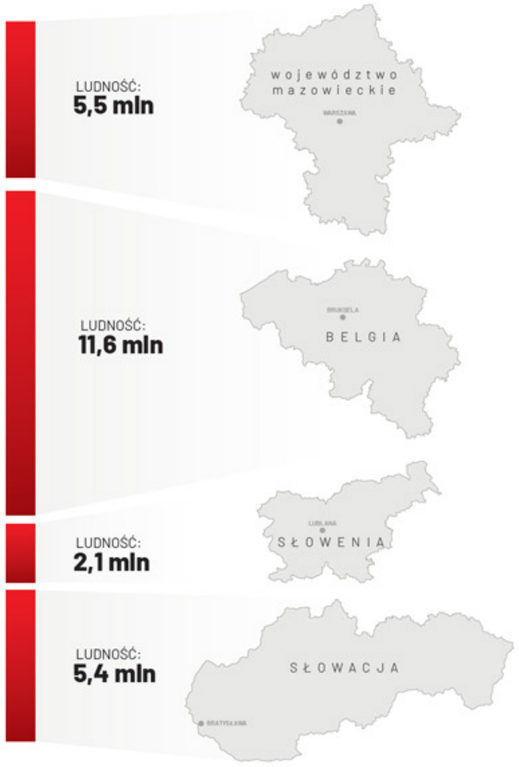

Źródło: Ł. Zaborowski, Korekta układu województw – ku równowadze rozwoju, Instytut Sobieskiego, Warszawa 2023.

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE A WYBRANE DUŻE STOŁECZNE REGIONY ADMINISTRACYJNE W EUROPIE

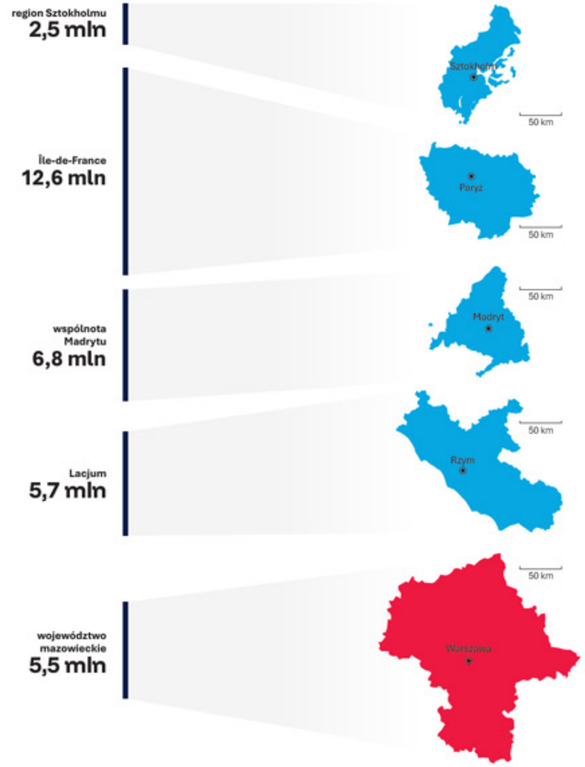

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Map Google.

INSTYTUT SOBIESKIEGO

Koncepcja: stołeczne województwo warszawskie

KONCEPCYJNE WOJEWÓDZTWO WARSZAWSKIE – WARIANT MINIMALNY, NA TLE OBECNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO I PODZIAŁU STATYSTYCZNEGO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.mazovia.pl.

SIEĆ OSADNICZA WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

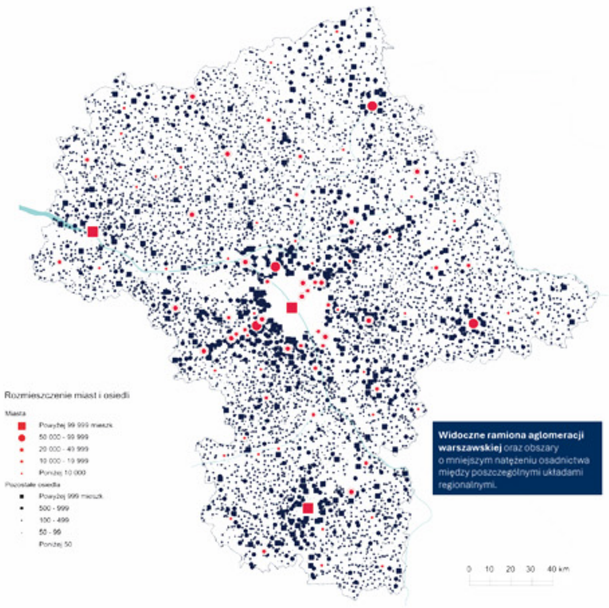

Źródło: Program rozwoju i modernizacji technologicznej transportu kolejowego w województwie mazowieckim, Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego, Warszawa 2015.

FUNKCJONALNY OBSZAR MIEJSKI WARSZAWY WEDŁUG METODYKI EUROSTATU W ROKU 2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

INSTYTUT SOBIESKIEGO

Nowe warszawskie, płocko-siedleckie i staropolskie w układzie województw

WOJEWÓDZTWA WARSZAWSKIE, PŁOCKO-SIEDLECKIE I STAROPOLSKIE – WARIANT MINIMALNY

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.mazovia.pl.

WOJEWÓDZTWA PO ZMIANIE – WARIANT MINIMALNY – WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI (MLN)

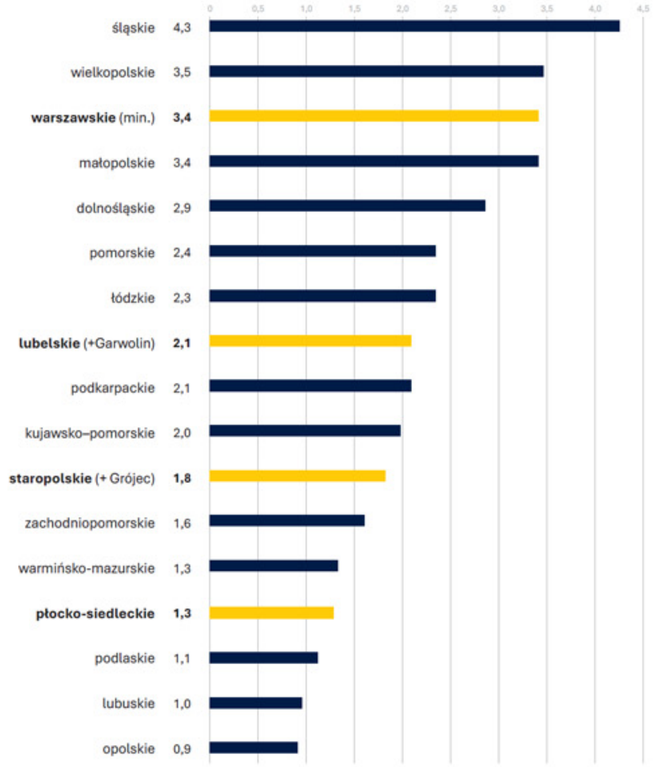

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

INSTYTUT SOBIESKIEGO

Nowe województwo warszawskie na tle regionów stołecznych

KONCEPCYJNE WOJEWÓDZTWO WARSZAWSKIE A REGIONY STOŁECZNE WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI (MLN), 2025

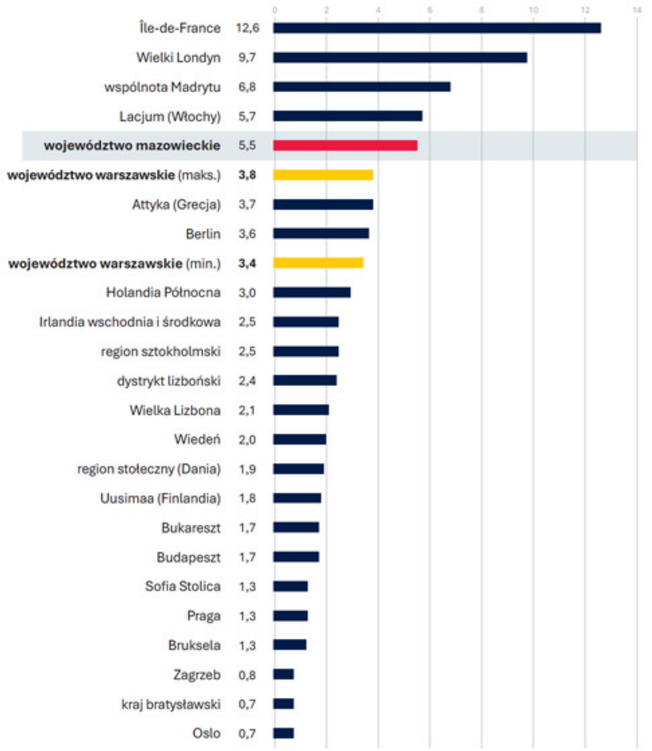

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych z państwowych urzędów statystycznych.

KONCEPCYJNE WOJEWÓDZTWO WARSZAWSKIE A REGIONY STOŁECZNE „ZIEMSKIE" WEDŁUG POWIERZCHNI (TYS. KM2), 2025

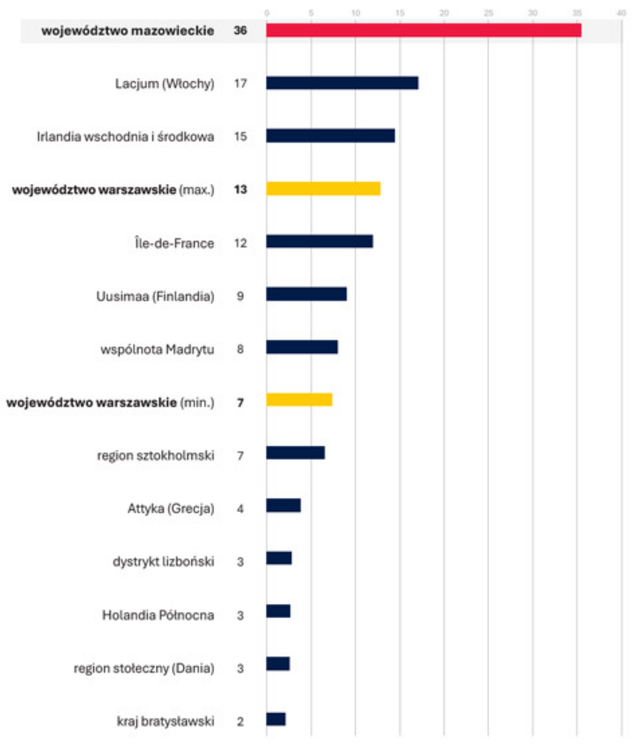

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

INSTYTUT SOBIESKIEGO